

Irena Svetek
RDEČA KAPICA

*My kill-hand is called E.V.I.L
Wears a wedding band that's G.O.O.D
'Tis a long-suffering shackle
Collaring all that rebel blood.*

*And the mercy seat is burning
And I think my head is glowing
And in a way I'm hoping
To be done with all this weighing up of truth.
An eye for an eye
And a tooth for a tooth
And I've got nothing left to lose
And I'm not afraid to die.*

Nick Cave & The Bad Seeds,
The Mercy Seat

Bogoslužje v majhni cerkvi svetega Georgija v Surdulici je bilo ta dan precej obiskano. Anatolije Lazarević je stal pred vhodom v cerkev in se rokoval z verniki. Bil je utrujen in bolel ga je hrbet. Pomislil je, da bi moral zjutraj delati raztezne vaje, kot mu je naročil zdravnik, pa je misel na to že nekaj dni odlagal. Marca jih bo napolnil devetinšestdeset in vsakodnevno stanje na nogah ni prav nič pripomoglo k zmanjšanju bolečin, ki jih je čutil v križu. V roko je segel še zadnjemu verniku, ki se je odpravil iz cerkve.

Neka Bog blagoslovi svaki korak u tvom životu.

Govorilo se je, da na ljudi prenaša spokojnost in mir in da so mu zaradi tega hvaležni. Prijazna beseda pomaga očistiti dušo, je pomislil, in Bog ve, da je v teh časih mnogo duš, ki potrebujejo pomoč.

Svako dobro, očče, je rekel moški pred njim.

Nasmehnil se je in mu pokimal.

Bog ti dao dobro.

Moški je pokimal nazaj in se spustil po stopnicah.

Gledal je za ljudmi, ki so se počasi oddaljevali od cerkve. Zunaj je bilo mrzlo, temperature so se spustile pod ničlo. Vremenoslovci so napovedali, da bo snežilo. Že se je hotel obrniti, ko je videl, da ga nekdo opazuje. Stal je nekoliko stran in strmел vanj. Na glavi je imel kapo, okoli vratu šal, ki mu je pokrival usta in nos, videle so se samo njegove oči. Njuna pogleda sta se ujela in moški je dvignil roko proti njemu. Anatolije Lazarević mu je pokimal, sapa, ki

jo je izdihnil, je pred njegovim obrazom zamigotala v obliki belega oblaka.

Dober dan, je rekel moški in se ustavil pred njim.

V njegovem pogledu je zaznal slabo vest. Po letih izkušenj z izpovedmi jo je znal takoj prepoznati.

Dober dan. Vam lahko kako pomagam?

Moški je strmel v popa. Njegove oči so bile svetle, lesk v njih se je bleščal kot odsev z vodne gladine.

Meni nihče več ne more pomagati.

Bog pomaga vsem, sin moj. Treba ga je samo prositi za milost.

Moški je stegnil roko. Anatolije Lazarević je opazil, da v njej drži zvezek.

To je za vas.

Anatolije je prijel zvezek.

Zame? je vprašal in se ponovno zazrl moškemu v oči.

Ta je sklonil pogled.

Preberite, oče. Prosim.

Anatolije Lazarević je začutil kesanje, kot bi se pore na koži tujca odprle in v zrak spustile sledi neprijetnega čustva.

Bi želeli stopiti z mano v cerkev?

Moški je dvignil glavo.

Hvala, oče, ampak zame je prepozno.

Anatolije Lazarević je v svetlih očeh opazil žalost. Globoko žalost, ki za sabo pušča brazgotine.

Spoved je zdravilna, sin moj.

Moški je odkimal, šal je zdrsnil z njegovega obraza. Poteze na licu so bile nežne, povsem v nasprotju s predirnimi očmi. Hitro si je popravil šal in si ga po-

tegnil visoko čez nos. Anatolije Lazarevič je dvignil roko in mu jo položil na ramo. Njuna pogleda sta se zlepila in obvisela v mrzlem novembrskem zraku. Tišina je zalebdela med njima, Anatolijeva roka je zdrsnila z ramen prišleka.

To, kar boste prebrali ... je rekel neznanec, naj ostane med vami in Bogom.

Iz žepa je izvlekel srebrno verižico z majhnim medaljonom. Odprl ga je, Anatolije Lazarevič je prepoznal svetnika na drobni sličici.

Sveti Pantaleon.

Vi ste mi ga dali, se ne spomnite, oče?

Stari pop je dvignil pogled proti tujcu. Spomin je zdrsnil čez njegove možgane in naenkrat je vedel, kdo je oseba, ki stoji pred njim. Zmrazilo ga je po telesu. Moški je stegnil roko in obesek z medaljonom porinil popu v dlan. Anatolije je odprl usta, da bi nekaj rekel, vendar se je prišlek obrnil in odšel. Gledal je v njegov hrbet, ki se je oddaljeval, ko je na nosu začutil nekaj mokrega. Dvignil je glavo in pogledal v nebo. Drobne snežinke so se začele vrtinčiti skozi zrak. Vdihnil je, od mraza ga je zbolelo v pljučih. Stopil je nazaj v cerkev svetega Georgija in za sabo zaprl velika vrata. Zrak v notranjosti je bil hladen, zdaj ga je mrazilo do kosti. Stopil je do svete vode in vanjo pomočil tri prste. Prekrižal se je.

Sveti Bože, daj mi snage i moći. Amen.

Sedel je na eno izmed klopi, odprl zvezek in začel brati.

1973

Donje Romanovce, Srbija

Hiša, v kateri sta živela Snežana Radojković in njen sin, je stala ob starem pokopališču za glavno cesto, ki se je vila s hriba skupaj z Romanovsko reko. Pokopališče je imelo veliko nagrobnih kamnov, za katere ni nihče skrbel, nekateri so bili porušeni, nekateri popolnoma obrasli. Vedno ga je bilo strah, ko sta hodila po bližnjici mimo grobov k sosedu Živku po mleko. Močno je stiskal mamino roko in poskušal imeti zaprte oči, da ne bi videl obraslega kamenja in križev, ki so moleli iz zemlje.

Daj, no, ne bodi taka reva, je rekla mama in pospešila korak, on pa se je trudil ne gledati črno-belih obrazov, ki so zrli vanj z vseh strani.

Najbolj ga je bilo strah starega moškega z dolgimi brki in brado. Njegov pogled je čutil na hrbtu, zarival se je vanj od zadaj in ga spremljal vse do konca poti. Šele ko sta prišla domov, se je ponovno počutil varno.

Očeta ni poznal, umrl je, še preden se je rodil. Mama je rekla, da je bolje tako, saj je bil Ljubiša Radojković slab človek. Vse, kar je ostalo za njim, je bila velika črno-bela fotografija na steni v kuhinji, na kateri sta bila njegov oče Ljubiša in njegov brat Rajko. Stala sta pod visokim orehom na vrtu in resno gledala nekam predse. Stric Rajko je živel v hiši nekoliko višje ob gozdu. Mama je rekla, da je isti kot njegov brat.

Kadar je zunaj deževalo, je zlezal na klop pod oknom in se igral z rožnim vencem. S prsti je tipal

lesene kroglice, jih povezoval v krog in jih gnetel v dlani, njegova mama pa je v veliko skledo stresla moko in sladkor, dodala margarino, jajce, mleko in med.

Lale, ali veš, kaj delam? Odkimal je z glavo. To, kar imaš najraje.

Medeno torto!

Mama se je nasmehnila in mu pokimala. Dežne kaplje so škropile po šipi okna, njegovo srce pa je bilo v ritmu čistega veselja.

Pomagaj mi, mu je rekla mama.

Ja, mama.

Na mizo je odložil rožni venec, ona pa mu je pokazala, kako naj prime testo, ga razvalja in zgnete. Prste je zaril v mehko maso in jo začel valjati po pomokani površini. Bilo je čudno, vendar na neki način vseeno prijetno. Mama se mu je nasmehnila in ponosen je bil, da je že tako velik, da ji lahko pomaga.

Pojdi zdaj in si umij roke.

Stopil je s klopi in šel v kopalnico. Slišal je, kako so se vhodna vrata odprla. Pogledal je skozi režo vrat in videl rob plašča, s katerega je kapljal dež.

Slišal je mamo, ki je rekla: Pusti me pri miru, kaj ti je?!

Nato je zaslišal moški glas, ki je zavpil: Vsi vejo, kaj delaš!!! Vsi govorijo o tebi!!

Videl je mamo, kako je stekla iz hiše, in videl je plašč, ki je zavihral za njo.

Kurba! se je zaslišalo z dvorišča.

Odprl je vrata kopalnice in stekel v spalnico. Zlezal je pod posteljo in zaprl oči. Čez nekaj trenutkov so

se vrata sobe s treskom zaprla, nekaj težkega se je zrušilo na posteljo nad njim. Zadržal je dih.

Pusti me!!!

Kurba, kurba, kurba!!!

Plitvo dihanje in glas njegove mame, ki je vpil: Nehaj, nehaj, prosim te!

Postelja je začela škripati, slišal je sopenje in njegova mama je začela kričati. Njeni kriki so napolnili prostor. Nato je naenkrat vse potihnilo. Slišal je glasno bitje svojega srca, strah ga je povsem ohromil. Nekaj je začelo kapljati na njegovo čelo. Dolgo je ležal pod posteljo, ni si upal premakniti, ni si upal dihati. Postelja je še enkrat zaškripala, videl je noge, ki so stopile na tla in zakorakale k vratom, ki so se odprla in nato zaprla. Ko se mu je zdelo, da je minilo dovolj časa, se je splazil izpod postelje. To, kar je ležalo na njej, ni bila več njegova mama. Stekel je ven.

Obraz so mu močile solze in se mu skupaj s krvjo zlivale v usta. Z rokami je odmikal listje in tekel skozi temo. Veje pod njegovimi nogami so pokale, tiste višje so ga praskale po obrazu. Udarce srca je čutil na vratu, zdelo se mu je, da mu bodo žile počile. Okus bakra se mu je spustil v požiralnik, pljunil je kri. Naenkrat se je nekaj ovilo okoli njegove noge, spodneslo ga je in na kolenu je začutil bolečino. Stegnil je roko in pred sabo zatipal korenino in mah. Ni smel vpiti, tiho, tiho, tiho, je razbijalo v njegovih možganih, v zavest pa mu je vdiralo na tisoče slik, ki jih ni želel videti. Prizori so ga stiskali za vrat in ga dušili, postelja nad njim je še kar škripala, kri pa mu

je kapljala na obraz in mu močila lase. Strah ga je ohromil in mu povsem skrčil pljuča. Naenkrat je zaslišal sopenje. Zaprl je oči, po nogi mu je stekel curek urina. Izza oblaka se je prikazala luna in mesečina je osvetlila liste bodičastega grmovja. Nekaj toplega se je dotaknilo njegove kože. Obrnil se je, in še preden je lahko zakričal, se je njegovo telo zrušilo na tla. Okus bakra je zamenjal okus po vlažni zemlji.

1973

Ljubljana, Slovenija–Surdulica, Srbija

Temno nebo se je naenkrat razsvetlilo. Srce jima je začelo hitreje biti. Sklonila se je proti uradnici, starejši, nekoliko čokati ženski, ki je sedela na drugi strani mize in se skozi debela stekla očal zazrla naravnost v njene mandljaste oči. Je to res? Ženska je pokimala in se nasmehnila. Vse je že dogovorjeno. Zdaj se je obrnila proti možu, ki je sedel poleg nje, in ga vzneseno prijela za roko. Je slišal? Je tudi on slišal? Glas ji je trepetal. Mož jo je objel in v njegovih očeh je opazila solze. Šest let čakanja. Šest dolgih in mučnih let, v katerih je bila njuna zveza tanka nit, ki se lahko vsak trenutek pretrga.

Pot je bila dolga in v želodcu jo je zvijalo od strahu, da bo šlo kaj narobe. Sedela sta na zadnjih sedežih najetega vozila, cesta je bila luknjasta in sčasoma je asfalt zamenjal makadam. Prijela je moževo roko in začutila, da ima tudi on potne dlani. Voznik se je obrnil in s prstom pokazal na jezero, ki se je pojavilo pred njimi. Obrnila je glavo in pogledala skozi okno. Naenkrat sta se zemlja in nebo združila v prividu. Srce jo je zbolelo od lepote. Nevidni čopič je prelival žareče barve jeseni, v objemu so se mešale rdeča, rumena in rjava, nežne in tihe breze so se premikale v sinhronem plesu z otožnimi vrbami, visoka trava je utripala pod modrim nebom in vse skupaj se ji je zazdelo kot svet brezčasa. V njen pogled so se spustili plavajoči zeleni otoki, ki so pluli po gladini, ki je bila ravna kot brušeno steklo, in nemir v njej je

začel izginjati. Zdaj je čutila gotovost. Kajti narava, ki je zmožna tako osupniti in v naslednjem trenutku povsem pomiriti vse, kar je razdraženega leta in leta vrelo pod njeno kožo, jima bo dala tisto, na kar sta tako dolgo čakala.

Surdulica je bila majhno mesto, skozi katero je tekla Romanovska reka, ki je spominjala na urbani potok, saj je bila njena struga ozka, ulice na levi in desni strani pa so bile v beton ovita mestna sprehajališča. Po njih se je vila procesija svatov in muzikantov, ki so v rokah držali ogromne trobente, v ustnike so pihali z vso močjo pljuč in čez zrak je bučala glasba nešteti trobil. Ljudje so bili oblečeni v pisana oblačila, ženskam se je koža svetila v bleščečih barvah, nevesta in ženin sta se smejala in bankovci so se zatikali v žepe prepotenih srajc. Temni obrazi so se skrivali za tubami, korneti, pozavnami in rogovi, gledala jih je s široko odprtimi očmi in poskušala vase vpiti na vse strani pršič diapazon življenja.

Z možem sta stopila v stavbo na Ulici Južnomoravskih brigad in se po stopnicah povzpela v drugo nadstropje. Bila je zadihana in vznemirjena in srce ji je razbijalo v grlu. Pogledala je žensko v temnomodrem kostimu.

Kje je?

Tovarišica Petrov ga bo zdaj pripeljala.

Slina v ustih se ji je izsušila. Nato so se vrata odprla in tam je stal. Strmela je v njegovo belo kožo, v njegove svetle oči in skoraj bele lase. Nekaj trenutkov je potrebovala, da se je zbrala. Nasmehnila se mu je in počepnila. Prijela ga je za roko.

Ali veš, kdo sva midva?

Deček je pokimal.

Moja nova starša.

Objela ga je in začutila vso krhkost drobnih kosti štiriletnika. Tovarišica Petrov se je obrnila k njenemu možu.

So vas seznanili s tem, kaj se mu je zgodilo? *Stisnilo jo je v prsih.* Da si ne boste kasneje premislili ... Ko enkrat podpišete, je konec. *Pogledala je v otroka.* Povej teti in stricu, kako ti je ime.

Deček se je zazrl vanjo. Njegov pogled je bil globok kot jezero, mimo katerega so se peljali.

Lazar. Vendar me vsi kličejo Lale.

Z vso gotovostjo je vedela, da ni poti nazaj.

I.
Kodeljevo

Z neba je močno naletavalo, snežinke so se vrtinčile skozi zrak. Sneg pod njegovimi nogami je škripal, ko se je približeval bankomatu na Slovenski cesti, ki je bil osvetljen z neonsko modro svetlobo. Na glavo si je poveznil modro kapuco nepremočljive jakne Helly Hansen, da mu sneg ne bi drsel po obrazu. Iz žepa je izvlekel denarnico, iz nje vzel plastično kartico in jo vtaknil v režo pod ekranom. Številčnica je poblisnila pred njegovimi očmi, pogled je spustil na kvadratne tipke pred sabo. Vtipkal je štirimestno številko in izbral funkcijo znesek po izbiri. Bo tisoč osemsto premalo? Na njegovem bančnem računu bi ostalo samo še petsto, vendar se mu je zdelo, da bi moralo zadostovati do petega decembra, ko dobi plačo. Bo tisoč osemsto res dovolj? Znesek je zaokrožil na dva tisoč. Mašina je zabrnela in bankomat je izpljunil denar. Pospravil ga je v denarnico in jo dal nazaj v žep. Snežinke so neutrudljivo padale z neba, ceste so se ovile v belo ogrinjalo in od daleč so se proti centru približevale luči snežnih plugov. Na Bavarskem dvoru skoraj ni bilo ljudi, le nekaj osamljenih duš je stalo na avtobusni postaji in čakalo na zadnje vozilo, da jih odpelje domov. V želodcu je že čutil prijetno vznemirjenje, dražilo ga je po živčnih končičih, ki so v njegove možgane pošiljali signale sreče in ga opijanjali, ne da bi popil kapljico alkohola. Droga. Dopaminska, serotoninška droga. Omamljanje kot disfunkcionalna oblika reševanja težav in

beg pred resničnostjo. Pred čim beži že toliko let? Smrt njegovega sina ni mogla biti več izgovor, izguba ženske, ki jo je ljubil, tudi ne. Ostal je samo en odgovor in tega ni želel slišati. Njegova volja je bila šibka, ne zato, ker ne bi premogel močnejše, šibka je bila preprosto zato, ker ni želel prekiniti z odvisnostjo, čeprav ga je razjedala, bila je njegova duševna bolezen, ki se mu je zavlekla v drobovje in ga grizla odznotraj. Zavedal se je, da gre za zasvojenost; ta je postala osnovni način uravnavanja čustvenega življenja, njegovo obnašanje ni bilo več izbira, temveč obrambni mehanizem, od katerega je bilo odvisno njegovo preživetje. On pa je želel samo preživeti.

Približal se je vhodu na Kersnikovi ulici deset. Odklenil je vrata in šel do nabiralnikov, ki so stali ob steni. Odprl je svojega, iz žepa izvlekel denarnico in iz nje potegnil vse plačilne kartice. Položil jih je na kovinsko dno, zaprl vratca in zaklenil poštni predal. Nato se je obrnil in odšel iz bloka.

Mimo prehoda za pešce je prečkal Slovensko cesto in stopil na pločnik na drugi strani. Njegovi čevlji so pred sabo odrivali novozapadli sneg, in bolj ko se je približeval Miklošičevi cesti, bolj mu je razbijalo srce. Dlani so se mu začele potiti in dopamin mu je preplaval žile, da mu je adrenalinska mrzlica butnila v možgane in jih omamila več sto metrov stran od vhoda v kazino, ki ga je vabil z odprtimi rokami in s katerim sta razvila ljubeče-sovražni odnos, v katerem je vedno zmagal svetleči napis CASINO RIO CENTRAL IGRALNI SALON. Čutil je, da je danes nje-

gov večer. Njegovi žepi so bili polni denarja in zlate priložnosti za mizo blackjacka so čakale nanj. Samo vrata je moral odpreti in vstopiti.

Svetloba s stropa je umetno bleščala nad glavami nočnih obiskovalcev. Zrak v prostoru je bil slab, smrdelo je po prepotenih telesih in pomislil je, da je najbrž nekaj narobe z ventilacijo. Sedel je za mizo blackjacka in gledal krupjeja, ki je z vajenimi in hitrimi kretnjami delil karte. Dobil je srčevo osmico in srčevo petico. Njun seštevek ... trinajst. Pogledal je v krupjejevo obrnjeno karto – karina petica. Z dvema prstoma se je dotaknil zelene površine igralne mize in moški s kratkimi lasmi v uniformi kazinoja mu je dal karto. Kri mu je zdrvela v možgane. Pikov as. Ponovno je potapkal po mizi, krupje je s kupa povlekel novo karto in jo položil predenj. Še enkrat prekleti as! Mlad uslužbenec je obrnil svojo karto, prav tako as. Izgubil je. Prsti delitelja so pobrali njegove žetone. Iz kupa pred sabo je vzel dva v vrednosti dvesto evrov in ju porinil naprej. Začel si je gristi spodnjo ustnico. Krupje je pričel deliti karte, na čelu je začutil kapljice potu. Karin kralj, krupje karina devetica. Mišica pod rebri je pospešila delovanje, iz tretje je naenkrat skočila v peto. Pikova dvojka. S prstoma je ponovno nakazal za novo karto. Krupje je vzel karto in jo obrnil. Zdaj ni več dihal s pljuči, ampak s trebuhom. Pikova dama. Seštevek ... dvaindvajset. Želodec se mu je skrčil. Krupje je pobral njegove žetone. Pot se mu je preselil nad zgornjo ustnico. V roko je vzel žetona, na katerih sta bili številki petsto, udarce

srca je začutil v grlu. Stavil je. Krupje je začel deliti karte. Srčev as, na drugi strani karina sedmica. Strmel je v hitre prste moškega pred sabo, njegovi nohti so bili nekoliko daljši in manikirani. Križeva dama. Na srednjem prstu tetovaža prstana z bodicami. Krupje je obrnil svojo karto, pod umetno svetlobo se je pod njegovimi kratkimi lasmi videla koža. Za trenutek je zaprl oči in zadržal dih. Nato je pogledal v karto. V možganih mu je zašumelo, kri mu je kot ogromen val, ki z višine pade nazaj ob morje, butnila po žilah. Pikova osmica. Blackjack! so zakričala njegova pljuča, srce in možgani hkrati. Simfonija zmagovalne kombinacije mu je preplavila telo in ga v trenutku razburkala kot orkan. Adrenalin se je zmešal s serotoninom, priključil se mu je še dopamin in občutil je ekstazo, močnejšo in silovitejšo od katerekoli. Izplačilo tri deljeno z dva. Krupje je predenj postavil nove žetone. V roko je vzel kozarec z viskijem in ga izpil. Pobral je žetone in jih spravil v žep. Globoko je vdihnil, srce je začelo umirjati utrip. Odšel je proti šanku po novo pijačo.

Kazino je bil skoraj prazen. Izjema so bile starejše gospe, ki so sedele za igralnimi avtomati, vsaka je v roki držala svoj lonček z žetoni, bile so glasne in govorile so nemško z močnim avstrijskim naglasom. Tu je bilo tudi nekaj stalnih gostov, bili so odvisniki kot on, vsak od njih je za sabo vlekel svojo zgodbo, in nobenega ni zanimalo, kdo je tisti drugi, ki ga ves čas videva v tej luknji z umetno svetlobo in nizkim stropom, kjer se izgublajo bankovci in se uničuje pri-

hodnost premnogih družin. Stopil je k šanku. Mile mu je pokimal in predenj brez vprašanja postavil kozarec jacka danielsa s tremi kockami ledu. Zahvalil se mu je in takoj naredil nekaj požirkov žgane pijače. Prijetno ga je zapeklo po grlu. Pomislil je na žensko, s katero je ta večer spal. Kiara, mlada pripravnica v odvetniški pisarni. V glavi so mu še vedno odmevali njeni glasni vzdihji, pred očmi je videl njeno telo, ki se je prepoteno zvijalo pod njim. Je pametno, da se je zapletel z njo? Se mu sploh sanja, kakšne vrste ženska je? Vsekakor je na njej nekaj, kar ga privlači. Vseeno ni prepričan, ali si želi nove zveze, po vseh teh letih samskega življenja se je navadil poslušati izključno lastne želje, in kot je spoznal iz preteklih izkušenj, ženske vedno hočejo nekaj več. Ji sploh lahko da kaj več?

Nagnil je kozarec in izpil do konca. Plačal je naktarju in se namenil na vece. Ko je stopil mimo ženskih sanitarij, je s kotičkom desnega očesa opazil nekaj, zaradi česar so njegovi možgani v noge v trenutku poslali signal, naj se ustavijo. Obrnil se je in se skozi široko režo med vrati zastrmel vanjo. Z rokami je bila oprta ob umivalnik, oči je imela zaprte. Čeprav sta živela v istem mestu, se ne spomni, kdaj jo je nazadnje videl. Minilo je toliko let ... Oblečena je bila v ozko črno krilo, ki je lepo poudarjalo njeno postavo, zgoraj je imela belo srajco, njen dekolte je bil ravno prav kipeč in njena koža je bila še zmeraj videti sijoča in gladka. Z drobnih ušes sta ji visela dva dolga srebrnosiva uhana, njene oči so bile obrobene s črto, ki se je v kotičkih, kjer se veča spusti na

oko, dvigovala nekoliko višje in ustvarjala videz, da je koža okoli oči dvignjena in zato mlajša. Še vedno je imela zaprte oči, njene ustnice so bile nekoliko našobljene, z rokami se je držala za umivalnik in se rahlo majala naprej in nazaj. Nato je odprla oči. Minilo je nekaj trenutkov, preden sta se njuna pogleda ujela v ogledalu nad umivalniki.

Obrnila je glavo proti njemu in rekla: *Mio Aurelli ...*

Zdaj je videl, da je precej opita. Stopil je k njej in njene roke so padle okoli njegovega vratu. Prepoznal je Diorjev parfum, ki ga je nosila, vonj je v trenutku prešel vanj in ga vrgel v čas, ko sta še živela skupaj. Z vso težo se je naslonila nanj, obraz je spustila na njegovo ramo, nato pa zdrsnila nižje. Prijel jo je okoli pasu in jo zadržal, da ne bi padla.

Si v redu, Viola?

Te ... Te pre-klete pete ...

Sklonila se je in si sezula čevlje z najmanj desetcentimetrskimi petami. Zdaj je bila veliko nižja od njega, naenkrat se mu je zazdela kot nebogljen punčka, ki potrebuje njegovo pomoč. Dvignila je pogled proti njemu.

Pomagaj mi domov, Mio. Pelji me domov.

Ni se motil.

Dvigalo v bloku na Streliški ulici je bilo pokvarjeno. Držal jo je okoli pasu, da je lahko hodila po stopnicah, in jo vsakič, ko je dvignila nogo, nekoliko porinil naprej. Še vedno je bila bosa, z eno roko ga je držala okoli vratu in se naslanjala nanj, v drugi roki je nosila čevlje s peto, ki jih je sezula takoj, ko sta sto-

pila v vežo bloka. Njun vzpon je trajal dolgo, in ko sta se vsa zasopla ustavila v enajstem nadstropju, se je Viola naslonila ob steno in zaprla oči. Gledal jo je in si zaželel, da bi se skupaj ulegla v posteljo in zaspala. Šele zdaj je dojel, kako je utrujen. Viola je odprla oči in začela brskati po torbici. Nato je iz nje izvlekla ključe in jih potisnila v režo na vratih. Odklenila jih je in odprla. Obrnila se je proti Miu.

Pridi.

Želel je ostati z njo.

Viola, pospremil sem te, zdaj pa moram iti.

Približala se mu je in ga prijela za roko. Ni se upiral. Skupaj z njim je stopila v stanovanje in z nogo zaprla vrata.

Ležala sta na postelji. Violina koža je dišala, njen pogled se je spuščal globoko v njegovega, pobožal jo je po vratu in z roko zdrsel nižje proti njenim prsim. Nagnila se je proti njemu in ga poljubila. Streslo ga je in pred očmi so mu zamigotali prizori, v katerih sta se ljubila na palubi jadrnice, vroče sonce je pripekalo z neba, ona pa je ležala pod njim in glasno vzdihovala. Spomnil se je galeba, ki je sedel na križu jambora in gledal vanj. Naenkrat mu je v žepu na hlačah zazvonil telefon. Izvlekel ga je, na zaslonu je pisalo Kiara Lepoša. Sedel je na posteljo.

Kiara?

Sem te zbudila?

Nisi.

Mogoče je prezgodaj, da bi ti rekla kaj takega, ampak ... Za trenutek je obmolknila. Pogrešam te.

Bil je tiho. Viola je gledala vanj, njuna pogleda sta obvisela v zraku. Ni vedel, kaj naj reče. Naenkrat se ni več počutil dobro, bil je utrujen, želel je iti samo domov in zaspati.

Se slišiva jutri, je rekel, da bi čim prej končal pogovor.

Na drugi strani je bila tišina. Mio je zaprl oči.

Pokliči me, ja? Lahko noč, Mio.

Lahko noč, je rekel in prekinil.

Nato je s tal pobral hlače in si jih začel oblačiti.

Ostani, je rekla Viola.

Obrnil se je k njej. Poteze na njenem obrazu so bile domače, ni se mu zdelo mogoče, da je minilo toliko let ... Glasno je zavzdihnil.

Nisem se spremenil, Viola.

Spustila je pogled.

Punco imaš, a ne?

Njuna preteklost je pokopana, leta in leta se jo je trudil izbrisati.

Bi to kaj spremenilo?

Si mene tudi varal?

Njene oči so bile naenkrat polne žalosti.

Viola, rad sem te imel, a je sploh pomembno, kaj je res ...

Meni je, je rekla tiho.

Začutil je, da ga boli želodec. Zazrl se je v njene oči, maskara se ji je razmazala, med trepalnicami so se ji nabrale solze. Sedel je na rob postelje.

Kaj je, Vivi? Kaj se dogaja?

Solze so ji stekle po licih, stegnil je dlan proti njej in jih s prstom obrisal. Nasmehnila se je.

*Rekel si mi Vivi ... Bil je tiho, gledal je v njene oči.
Samo ti si me klical tako.*

In vedno te bom.

Prenehalo je snežiti, dežne kaplje so zdrsele po okenski šipi. Sklonil se je k njej in jo poljubil na ustnice. Slan okus njenih solz se mu je spustil v usta. Bilo je neverjetno, ampak po vseh teh letih je čutil, da jo ima še vedno rad. Počasi ji je slekel majico in jo obrnil na hrbet. Ponovno jo je poljubil na usta, zaprla je oči. Z ulice so se zaslišali zvoki pljučnih vozil, glasno je zapiskalo. S sebe je zbrcal kavbojke in legel nanjo. Vonj njene kože je zarezal v njegove nosnice, zavzdihnila je in po dolgem času sta bila spet eno. Kot bi se časovna premica ukrivila in se vrnila na začetek.

Jutro je skozi okno metalo snope zimske sivine, v zraku je bilo čutiti vlago, ki je pronicala skozi od vode namočeno steno. Prav nič ni pomagalo, da je že večkrat razbijal omet, na novo krpal luknjo z izravnalno maso, jo gladil in čez mazal svežo barvo. Čez tri mesece je bilo spet vse rjavo in noben zaščitni sloj ni pomagal. Hiša je bila stara in streha, ki je puščala, jo je v letih propadanja dodobra ovila v neprijeten vonj zatohlosti in gnilobe. Potem ko mu je umrla mati, je vrt postal zanemarjen, sobe je prepredla pajčevina in čas se je skupaj z njim zavil v trohneče minevanje. Njegovo življenje se je omejilo na bivanje v prostoru, kjer je imel posteljo, na nizki omari električni štedilnik z dvema ploščama, na tleh televizijo, v kotu pod oknom pa od dlak umazan in raztrgan jogi, na katerem je večino dneva preležal pes, neke vrste ovčar, ki mu je pred letom dni sledil od Waldorfske šole na Streliški in vse do doma na Kodeljevem. Od takrat se nista več ločila. Bila sta kot od rje načeta kovina, zdelan in žalosten par. Pes mu je sledil kot zvesti in tihi družabnik. Na sprehodih se od njega ni oddaljeval več kot nekaj metrov, nikoli mu ni bilo treba žvižgati ali za njim klicati, kot so to počeli lastniki psov, ki jih je srečeval v parku pred graščino Codelli. Roke je sklenil za hrbet, strmel v tla pod nogami in hodil v tišini, kot bi najraje videl, da življenje zdrzne mimo in ga ne obremenjuje z detajli, ki so, vsaj tako se mu je zdelo, narejeni za druge ljudi.

Najraje je psa sprehajal zgodaj zjutraj, ko zunaj še ni bilo mimoidočih, ki bi se jim bilo treba umikati ali pa jim vsaj, kot to počnejo pasji ljubitelji, z glavo pokimati v pozdrav in tako ustvariti mučen očesni stik. S police na steni je vzel povodec, čeprav ga nikoli ni uporabljal. Pes, ki je ležal na jogiju, je dvignil glavo in pomahal z repom, nato pa takoj skočil na noge. Nobenega od njiju ni motilo, da je zunaj padal dež, da sta ob takem vremenu domov prihajala premočena in je psu smrdela dlaka. Skozi okensko šipo je bilo videti turobno novembrsko jutro, dež se je zlivaval po steklu in skozi slabo zatesnjene lesene okvirje polzel v notranjost. Stopil je na hodnik, si oblekel dežni plašč in si na glavo poveznil kapuco. Nato se je sklonil in si obul stare ribiške škornje, ki mu jih je podaril sosed, ko mu je pomagal pokositi travo na vrtu. Mislil je, da bo dobil kaj za pod zob, vendar se je izkazalo, da so škornji kar uporabni. Odprl je vrata in pes je mirno zakorakal ven. Pred hišo je bilo polno blata in pol metra dolga debela lesena deska, ki je vodila do vrtne ograje, je bila skoraj prekrita z njim. Zaklenil je vhodna vrata in zakorakal do napol podrte lope, v kateri je imel spravljeno kolo. Nato je v temi na notranji steni s prsti zatipal majhen kavelj in nanj obesil ključ. Navada ga je spremljala še iz časov, ko sta v hiši živela skupaj z ovdovelo materjo. Že takrat se mu je zdelo, da je strah, da bi jima kdo ukradel kaj iz hiše, povsem odveč. Odškrnil je mala lesena vrata ograje in pes je pohitel na pločnik. Dež je padal rahlo, pa vendar z vztrajno nepopustljivostjo, opazil je, da stopa v vse večje in večje luže. Po cesti

je vozilo le nekaj avtomobilov, jutranja svetloba je bila šibka in ni bilo videti, da bi na tak dan ljudje radi pretegovali noge že navsezgodaj zjutraj. Z ulice je zavil proti parku in po nekaj korakih že gazil po od blata namočeni travi. Nikjer ni bilo videti pasjih lastnikov, in bil je zadovoljen. Pes je tacal od drevesa do drevesa, vohal travo, on pa je mirno hodil za njim. Dež mu je že povsem zmočil hlače, voda mu je z nosu tekla dol po vratu in mu curljala za ovratnik. Ni ga motilo. Pes je dvignil nogo in se pomočil. Že je hotel stopiti k njemu, ko je pes naenkrat obrnil glavo, dvignil ušesa in rep, in že v naslednjem trenutku ga ni bilo več. Tako hitro je stekel stran, da je moral pomisliti, ali se je kaj takega sploh že kdaj zgodilo. Zmedeno je napenjal oči, da bi bolje videl. Dežne kaplje so postajale debelejšje, z dlanjo si je potegnil čez oči, nato pa še sam stekel za psom. Sosedovi škornji s številko štiriinštirideset so pljuskali po blatu, on pa je tekel in tekel. Sapa mu je začela pohajati, s pogledom je taval od drevesa do drevesa, vendar je zaradi dežja slabo videl. Naenkrat je v levem kolenu začutil ostro bolečino, ki ga je občasno spremljala vse od padca pred pol leta, ko je lezel na podstreho, da bi ugotovil, ali so se tam zaredile podgane, ki so mu pregriznile star nahrbtnik, da bi prišle do kosa kruha. Ustavil se je in glasno dihal. Z dlanjo si je obrisal oči, ki so bile mokre od dežja. Nato ga je opazil. Pes je stal ob žičnati ograji, ki je bila napeljana okrog in okrog parka in ločevala mestno kopališče od travnatih površin pred staro graščino. Poskušal je normalno zadihati in si s tem nekoliko umiriti srčni utrip. Ovčar je stal ob

ograji in vneto ovohaval nekaj na tleh. Nato je dvignil glavo in začel glasno lajati. Zaradi dežja, ki mu je močil obraz, ni najbolje videl, kam je pes ponovno rinil gobec, stopil je korak bližje in si obrisal oči. Dež je naenkrat začel silovito padati, vse, kar je videl, je bila mokra zavesa, ki mu je zastirala pogled. Nato se je vse ovilo v rdeče. Odprl je usta, da bi zakričal, vendar je iz grla spustil le nekaj strahovito votlega. Popolnoma gola in s široko razkrcenimi nogami je ležala na tleh in s spačnim obrazom zrla vanj. In bilo je, kot bi ponovno gledal v razgaljeno spolovilo matere.